

VLAAMSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE
DE RAAD

ZITTING 2023-2024

4 OKTOBER 2023

**SAMENGEVOEGDE INTERPELLATIE EN VRAGEN OM UITLEG, VRAGEN OM
UITLEG EN VRAGEN**

**Commissie voor Onderwijs en Scholenbouw
van woensdag 4 oktober 2023**

INTEGRAAL VERSLAG

Hebben aan de werkzaamheden deelgenomen:

Vaste leden: de heer Gilles Verstraeten, voorzitter, mevrouw Khadija Zamouri

Toegevoegd lid: de heer Pepijn Kennis

Verontschuldigd: de heer Fouad Ahidar, de heer Arnaud Verstraete, mevrouw Bianca Debaets

INHOUD

1. Samengevoegde interpellatie en vragen om uitleg (R.v.O., art. 59, 6, c)

- Interpellatie van de heer Jan Busselen tot de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het lerarentekort in het Brussels onderwijs
- Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende een stand van zaken over het lerarentekort
- Vraag om uitleg van mevrouw Bianca Debaets aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de stand van zaken van het lerarentekort in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel

2. Vragen om uitleg (R.v.O., art. 59)

- Vraag om uitleg van de heer Jan Busselen aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het hygiënisch beschermingsmateriaal in de Nederlandstalige scholen van Brussel
- Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de uitspraken van minister Weyts over het Nederlands

3. Vragen (R.v.O., art. 58)

- Vraag van de heer Jan Busselen aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de infrastructuurproblemen in basisschool Vande Borne
- Vraag van mevrouw Lotte Stoops aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, over gezond eten in de Nederlandstalige scholen in Brussel

4. Regeling van de werkzaamheden

1. Regeling van de werkzaamheden

De voorzitter: Mevrouw Bianca Debaets is verontschuldigd wegens gezondheidsredenen. Haar vraag om uitleg betreffende het lerarentekort wordt geïntegreerd in de samengevoegde interpellatie en vraag om uitleg.

2. Vraag om uitleg (R.v.O., art. 59)

Vraag om uitleg van de heer Jan Busselen aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het hygiënisch beschermingsmateriaal in de Nederlandstalige scholen van Brussel

De heer Jan Busselen (PVDA): Op donderdag 7 september 2023 hield de vzw Rebelle een actie bij federaal minister van Volksgezondheid Frank Vandenbroucke en Vlaams minister van Jeugd en Armoedebestrijding Benjamin Dalle om structurele maatregelen tegen menstruatie te vragen, of beter gezegd om hygiënisch beschermingsmateriaal in publieke ruimten en scholen te plaatsen. Ze erkennen dat er stappen zijn gezet om de problematiek aan te pakken maar ze klagen de traagheid aan waarmee de zaken vooruit of niet vooruitgaan.

Het recht op menstrueren zonder gevaar op gezondheidsproblemen is nog steeds niet gegarandeerd. Dat is wat de vzw Rebelle aanklaagt. Verder houdt de vzw zich ook bezig met informeren en sensibiliseren.

Deze problematiek werd reeds in het verleden aangeklaagd. Nog steeds lijden te veel vrouwen onder *the toxic trio*: het probleem van onbetaalbaarheid, het gebrek aan kennis en het taboe dat er heerst rond menstruatie. Menstruatiearmoede en menstruatieonzekerheid zijn thema's waar we deze legislatuur verschillende keren hebben over gesproken. De eerste term wijst op een gebrek aan financiële middelen om zich systematisch hygiënisch materiaal te kunnen aankopen. De tweede term wijst op de zekerheid dat dit materiaal te verkrijgen is op publieke plaatsen zoals scholen, waardoor je als meisje niet de permanente druk moet voelen dat je in de problemen zou kunnen komen wanneer je tampons of maandverband bent vergeten.

Met een flankerend Onderwijsbeleid zet de VGC onrechtstreeks in op menstruatiearmoede via het algemeen armoedebudget waarbij scholen zelf prioriteiten kunnen kiezen in functie van hun noden.

Voor het vorige schooljaar 2022-2023 hebben ongeveer “30 % van de basisscholen en van de middelbare scholen ‘menstruatiearmoede’ aangeduid als een van de thema's waarop wordt ingezet.” Dat werd verteld in februari 2023.

Wat bedoelt u met “ingezet”? Wil dat zeggen dat er sensibiliseringlessen zijn gegeven en informatiemateriaal te vinden is in de school? Dat er permanent hygiënisch beschermingsmateriaal voorzien wordt voor leerlingen? Of beiden?

Kan u ons zeggen hoeveel scholen er dit jaar zullen inzetten op menstruatiearmoede en menstruatieonzekerheid?

De heer Pepijn Kennis (Agora): Het is een belangrijk thema dat iedereen aanbelangt. Vooral voor jonge meisjes is het essentieel om te kunnen beschikken over goed en hygiënisch materiaal. Veel jongeren hebben daar tot op vandaag niet altijd toegang tot.

De Brusselse Burgerassemblee heeft destijds een tekst van de PTB en de PVDA, die in de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC) werd neergelegd, onderzocht. Deze tekst vroeg om gratis materiaal ter beschikking te stellen.

De Burgerassemblee kon zich hier helemaal in vinden en stelde dat menstruatie vandaag nog altijd te veel een impliciete en soms zelfs een te expliciete factor is van uitsluiting op de werkvloer, maar ook in het onderwijs.

Ik onderschrijf de vragen van mijn collega. Wat is de huidige stand van zaken in de scholen en wat is de bredere context van de VGC en haar flankerend beleid betreffende het gratis ter beschikking stellen van menstruatieproducten?

Collegelid Sven Gatz: Er kwamen de laatste jaren veel vragen vanuit de Raad rond zichtbare vormen van armoede op school: voedselarmoede, de problematiek van leerlingen die zonder schoolboeken in de klas zitten of uit financiële overwegingen niet meegaan op klasuitstap, menstruatiearmoede...

Als flankerende overheid wil de VGC op al deze problematieken een structureel antwoord bieden. De VGC zet in op de ondersteuning en vorming van de schoolteams.

Ik ben het eens met het voldoende bewustzijn van de problematiek. De ouderbetrokkenheid komt natuurlijk ook ter sprake.

Er zijn een aantal partners waarmee de VGC nauw samenwerkt. Er is het project Connect van de vzw I-Mens, waarbij o.a. spreekuren/onthaalmomenten voor ouders en het schoolteam worden georganiseerd op school. Daarnaast is er ook de samenwerking met vzw Krijt die ons vanuit de doelgroep de nodige feedback bezorgde voor de opmaak van het subsidiereglement Schoolkosten. Deze vzw heeft aandacht voor de verborgen armoede en neemt bij de start van het schooljaar het voortouw om duidelijk de schoolkosten te communiceren naar de ouders toe door de scholen. Ze zorgen ook voor het volgen van vorming om armoede te herkennen.

Bovendien is er het Centrum voor Basiseducatie Brusselleer (Ligo) dat in samenwerking met het OCB het Scholenproject *'Mijn kind gaat naar school, ik ook!'* heeft. Via het OCB is er ondersteuning in ouderbetrokkenheid op maat van de school en is er op de website informatie die scholen ondersteunt in de communicatie met ouders.

Ten slotte, is er de Schoolpoortwerking van Vrienden van het Huizeke, opgevolgd vanuit Welzijn, waar gewerkt wordt met brugfiguren.

Het subsidiereglement 'subsidie voor tussenkomsten in de schoolkosten van leerlingen uit het Nederlandstalig onderwijs in Brussel' heeft betrekking op schoolkosten die gemaakt worden voor/door leerlingen uit gezinnen in een kwetsbare situatie. Dit betekent dus dat de subsidie erop gericht is om allerlei kosten voor deze specifieke doelgroep te betalen. Dit geldt ook voor de menstruatiearmoede. Scholen spelen zelf ook in op de problematiek door hun eigen schoolbeleid. Op welke manier scholen het materiaal ter beschikking stellen van de leerlingen uit deze doelgroep, verschilt van school tot school en bepaalt de school zelf.

Voor het schooljaar 2022-2023 hebben 36 basisscholen (van de 115 basisscholen) en 13 secundaire scholen (van de 32 secundaire scholen) menstruatiearmoede als een van de prioritaire doelstellingen aangeduid voor individuele leerlingen. Voor het schooljaar 2023-2024 gaat het om 45 basisscholen (van de 128) en 19 secundaire scholen (van de 30) die zullen inzetten op menstruatiearmoede als een van de prioritaire doelstellingen. Er zijn dus meer scholen die op het aanbod ingaan.

De vzw BruZelle (met middelen, zijnde 44.000 euro, vanuit de GGC) organiseert gratis sensibiliseringssessies voor leerlingen vanaf 12 jaar, ongeacht of ze al dan niet tot de kwetsbare doelgroep behoren. Na afloop van de sessies biedt BruZelle de leerlingen gratis menstruatie-producten aan.

Tijdens het schooljaar 2022-2023 heeft vzw BruZelle deze sessies gegeven aan volgende Nederlandstalig secundaire scholen in Brussel:

- het Hoofdstedelijk Atheneum Karel Buls;
- Atheneum GO! 4 Business;
- Instituut Anneessens Funck;
- COOVI.

Ook tijdens het schooljaar 2023-2024 zullen er sessies gegeven worden, maar de planning (welke scholen en wanneer) ligt nog niet vast.

De vraag om overal menstruatiemateriaal ter beschikking te hebben, is nog niet 100 % beantwoord.

Het is nog maar het 3de jaar dat de subsidielijn 'Schoolkosten' er is en het aantal scholen dat ervan gebruikmaakt, stijgt ieder jaar.

De heer Jan Busselen (PVDA): De evolutie is inderdaad positief. De eerste keer dat ik de vraag heb gesteld was het antwoord nul.

We hebben een verschillende kijk op de aanpak van de armoede. Scholen moeten zelf kiezen waarop ze willen inzetten. Dus niet alle problematieken zijn goed gekend bij de scholen. Het detecteren van problematieken is belangrijk.

In mijn toeleiding gaf ik reeds aan dat er een zekere schroom zit in deze problematiek. Er moet een fijngevoelige methode of tactiek worden ontwikkeld om ervoor te zorgen dat alle meisjes op school gerust kunnen zijn en dat ze er zeker van zijn dat er menstruatiemateriaal op school wordt voorzien.

Ik hoop dat er dit laatste begrotingsjaar een *boost* merkbaar zal zijn in de middelen voor de strijd tegen armoede in de scholen.

De heer Pepijn Kennis (Agora): Ik sluit me in grote lijnen aan bij de vorige spreker en moedig u aan om verder te gaan.

Er zijn zeker al stappen gezet, maar gezien de leeftijd van de leerlingen in de secundaire scholen denk ik dat er nog wel wat werk is.

Ik moedig u aan om de scholen actief uit te nodigen, aan te moedigen, om menstruatiemateriaal ter beschikking te stellen.

Er kan veel gedaan worden met het budget dat het collegelid ter beschikking stelt. Er zijn ook veel noden. Het specifieke budget voor het tegengaan van menstruatiearmoede wordt onderlijnd door de Burgerassemblee en zij nodigt het collegelid uit om er zeker mee verder te gaan

- Het incident is gesloten.

3. Vraag (R.v.O., art. 58)

Vraag van de heer Jan Busselen aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de infrastructuurproblemen in basisschool Vande Borne

De heer Jan Busselen (PVDA): Op maandag 11 september 2023 viel een deel van het plafond in basisschool Vande Borne naar beneden. Gelukkig waren de kinderen en leraren op dat moment niet in de lokalen. Niemand raakte gewond, maar ouders, leraren en leerlingen waren zeer aangedaan. Ze hebben actie ondernomen en zijn naar het gemeentehuis getrokken.

Op *Bruzz* getuigt een leraar die zei dat het niet de eerste keer was dat dit gebeurde. In februari 2023 vielen er al stukken plafond naar beneden in de gang. *“Daar passeerde toen elke dag een collega die zwanger was”*, voegde hij toe.

Vorig schooljaar had de gemeente op verschillende plaatsen netten gehangen, maar niet in alle klaslokalen. Leerkrachten en ouders hadden gehoopt dat de gemeente de plafonds zou vernieuwen tijdens de zomervakantie, maar blijkbaar gebeurde dit niet overal.

Het gaat om een gemeentelijke school en dus is de gemeente verantwoordelijk voor het onderhoud van de school. Maar als collegelid, bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, veronderstel ik dat ook u bezorgd bent over dit soort problemen.

Was u op de hoogte van de bouwvallige toestand van de plafonds in basisschool Vande Borne?

Hebt u contact opgenomen met de heer Joris Pochet, de Jetse schepen van Onderwijs?

Is FIX vzw aangesproken geweest om te helpen bij renovatiewerken? Of waren de werken te groot voor FIX?

Kan u ons zeggen hoeveel scholen er met gelijkaardige problemen te maken hebben?

Er worden nieuwe scholen gebouwd. Dat neemt tijd, maar dat rechtvaardigt niet dat er gevaarlijke situaties ontstaan in de bestaande scholen die al operationeel zijn. Is er een opvolging van scholen die met gelijkaardige problemen te maken hebben? Hoe wilt u vermijden dat dit soort situaties zich nog voordoet?

Collegelid Sven Gatz: Eerst een kort woord over het specifieke voorval in de gemeentelijke basisschool Vande Borne in Jette, een voorval dat ook uitgebreid aan bod is gekomen in de Jetse gemeenteraad. Daarna schets ik het algemeen kader.

Vorig schooljaar, in februari 2023, zijn er pleisterwerk en elementen van een vals plafond naar beneden gevallen in een klaslokaal van de gemeentelijke basisschool. De gemeentelijke diensten stelden een expert aan en schakelden vzw FIX in – een opleidingsproject dat de VGC al jarenlang steunt en gespecialiseerd is in renovatiewerken in scholen.

Het resultaat was het weghalen van het oude pleisterwerk en het aanbrengen van een net. De gemeente nam zich daarop voor om in de zomervakantie van 2023 hetzelfde te doen in alle lokalen en om in een latere fase over te gaan tot een grondige renovatie.

Onmiddellijk na het meest recente voorval hebben wij, enerzijds, contact opgenomen met de schepen van Nederlandstalige aangelegenheden, maar ook tweemaal met de schepen van gemeentelijke eigendommen omdat volgens de bevoegdheidsverdeling van het Jetse schepencollege hij de rechtstreekse verantwoordelijke is voor deze gebouwen.

Wij hebben ons ook geïnformeerd bij de vzw FIX. Zoals in elk ander renovatiedossier, is de VGC ook hier bereid om te ondersteunen.

De gemeente belooft zelf onmiddellijk actie te ondernemen. Het pleisterwerk werd verwijderd en veiligheidsnetten werden gespannen, terwijl de leerlingen tijdelijk op een andere locatie les kregen. Ondertussen zijn deze werken uitgevoerd, zitten de leerlingen terug in hun klas en wil de gemeente deze maand een nieuwe expertise laten uitvoeren, in functie van grondiger renovatiewerken. Ik hoop dat er op basis van deze expertise snel contact wordt opgenomen met de VGC.

De infrastructuur van het onderwijs erkend door de Vlaamse Gemeenschap valt onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen, zijnde de inrichtende machten. De werkingsmiddelen die de scholen ontvangen, zijn daarom ook bedoeld voor het voorzien van normconforme schoolinfrastructuur. Dat is zo uitdrukkelijk in de decreetgeving voorzien.

Daarnaast voorziet de Vlaamse overheid een subsidiesysteem om de schoolbesturen bijkomende investeringsmiddelen te geven om nieuwe infrastructuur te bouwen, te renoveren en in stand te houden. Het gaat dan over het Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs (AGION) dat subsidies geeft voor infrastructuur in het vrije net en het officieel gesubsidieerde onderwijsnet, alsook over het investeringsprogramma van het GO!

Deze budgetten zijn helaas beperkt en de noden zijn hoog, maar gelukkig hebben we hier in Brussel de VGC, die investeringssubsidies geeft aan schoolbesturen, investeringssubsidies die de Vlaamse subsidies aanvullen of zelfs vervangen.

De conclusie is dat elk schoolbestuur verantwoordelijkheid draagt voor de infrastructuur waarin zij het onderwijs aanbiedt, en er daarom alles aan moet doen om deze infrastructuur in orde te houden.

Dit wordt door de Vlaamse onderwijsinspectie gecontroleerd. Soms zijn er zelfs al verwittigingen gegeven.

Het is bijgevolg niet aan de VGC om te controleren en bijgevolg wil de VGC zich in tweede orde constructief en ondersteunend optreden.

De problematiek moet opgelost geraken. Het kan niet zijn dat het allemaal in het ongewisse blijft. Ik heb nog even geduld met de expertise van de gemeente Jette, maar nadien hoop ik dat we een richting kunnen inslaan.

De heer Jan Busselen (PVDA): Ik wist niet dat de bevoegdheden zo verdeeld en opgesplitst zijn. Dat is nieuwe informatie voor mij. Iedereen is het ermee eens dat leerlingen of leerkrachten gewond konden raken en zich onveilig zouden voelen op school.

Collegelid Sven Gatz: Dat is ook voor mij de grens. De veiligheid van kinderen gaat boven alles.

De heer Jan Busselen (PVDA): Ik hoor dat er een lijst is bij AGION. Hoe lang is die lijst?

Collegelid Sven Gatz: De wachtlijst van AGION is bekend. Maar soms kan een dossier er tussenuit worden gehaald in geval van hoogdringendheid. De VGC heeft wel steeds een signaal van de inrichtende macht nodig alvorens ze iets kan doen. Tot op heden heeft de VGC nog geen signaal gekregen betreffende de Jetse school.

- Het incident is gesloten.

Voorzitter: mevrouw Lotte Stoops

4. Samengevoegde interpellatie en vragen om uitleg (R.v.O., art. 59, 6, c)

Interpellatie van de heer Jan Busselen tot de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende het lerarentekort in het Brussels onderwijs

Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende een stand van zaken over het lerarentekort

De heer Jan Busselen (PVDA): In juni 2023 werd deze discussie ook gevoerd en toen was er een positief signaal en was er de hoop dat er een daling van het tekort aan leerkrachten plaatsvond.

Toch moeten we nu vaststellen dat het lerarentekort even groot is als vorig jaar. Net zoals in Vlaanderen blijft het probleem een donkere wolk boven ons onderwijs. We weten dat u inzet op zijinstromers en op vrijstelling voor de opleiding van deze nieuwe leraren, maar de voorlopige cijfers lijken te wijzen op een even groot aantal openstaande vacatures. De tanker lijkt dus niet te keren. Met alle gevolgen nadien. Dit heeft een nefaste impact op het leervermogen van onze kinderen die de toekomst van onze samenleving zijn. Corona heeft ook al een impact gehad op dat vermogen. Universiteitsprofessoren zeggen nu dat er een lichter studentenveld komt die het moeilijk hebben met studeren. Ze hebben bepaalde vaardigheden toch niet meegekregen de afgelopen jaren. Het is geen bijkomstigheid, maar het is fundamenteel in onze samenleving.

Sommige scholen hebben geen zorgleerkracht, omdat die voor de klas zal staan. Een noodoplossing die niet alle ouders goed uitkomt. Ouders blijven zich zorgen maken. Welke impact zal het gebrek aan lessen hebben op de vorming en de slaagkansen van hun kind?

Hoe verklaart u dat er opnieuw een terugval is van het aantal leraren t.o.v. eind vorig schooljaar?

Hoe verklaart u het aantal zijinstromers ‘massaal’ de weg vinden naar onze scholen, maar dat het lerarentekort even groot blijft? Zijn het de zijinstromers die terug uitstromen en nieuwe zijinstromers die instromen? Zijn het de klassieke leerkrachten die wegvallen terwijl de zijinstromers instromen?

Is er een toename van het aantal jongeren dat de lerarenopleiding volgt? Welke evolutie kent de uitstroom van studenten uit deze richting? Zijn er meer afstudeerstudenten die kiezen voor het onderwijs?

We hebben het verschillende keren gehad over een netoverschrijdend lerarenplatform als maatregel die in een dichtbevolkt Gewest als Brussel soelaas kan bieden. We beschikken bovendien over een OCB dat een coördinerende rol kan spelen. Is een dergelijk platform afgetoetst met de koepels? Zo ja, wat was het resultaat van deze besprekingen?

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Wat de heer Jan Busselen zei over de impact van corona is fundamenteel. Wie daar wetenschappelijke bewijzen wilt van zien, moet kijken naar de kwantitatieve studies die er geweest zijn over de impact van de zeer langdurige lerarenstaking in de Franse Gemeenschap in de jaren ‘90. Maandenlang werd er gestaakt over de hervorming van het lerarenberoep. De kinderen die het kind van de rekening zijn geweest van deze periode hebben in een later leven een lager gemiddeld inkomen, hebben vaak niet verder gestudeerd enz...

Het is uitermate belangrijk dat we ons uiterste best doen om een inhaalbeweging te maken. Het lerarentekort is er niet vanzelf gekomen. Dat heeft te maken met een heleboel factoren en actoren die hun verantwoordelijkheid ervoor moeten nemen. Het kan niet enkel van de politiek komen. Er moet een hervorming komen, op langere termijn, die een hervorming van het lerarenberoep inhoudt. Daarnaast moeten er ook maatregelen op korte termijn komen om het bloeden te stelpen en ervoor te zorgen dat er toch zoveel mogelijk mensen voor de klas staan.

Het lerarentekort zal ook dit jaar het debat in dit gremium voor een stuk bepalen. Bij het begin van het schooljaar liet u in de media weten dat er nog 360 tot 370 vacatures voor leerkracht openstonden. Dat zou betekenen dat het tekort niet kleiner is dan vorig jaar maar op de meeste plaatsen wel ‘onder controle’. Het bloeden is gestelpt want het probleem wordt niet groter. We blijven voorzichtig maar het lijkt in Brussel de goede kant op te gaan.

In juni 2023 hebt u verklaard dat het OCB een centrale rol speelt bij de ondersteuning van leerkrachten en schoolteams om uitval tegen te gaan. In een interview hoorde ik u zeggen dat OCB-personeelsleden ook effectief voor de klas gaan staan om scholen tijdelijk soelaas te bieden. Ik hoor graag van u in welke mate dat gebeurt.

Het is duidelijk dat de zijinstromers helpen om het aantal lege stoelen beperkt te houden. Nooit eerder waren er zo veel in Vlaanderen: 4.700. Opmerkelijk is wel dat in tegenstelling

tot in West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Antwerpen en Limburg, het aantal zijinstromers in Brussel (net zoals in Vlaams-Brabant) stabiel zou blijven. In de rest van Vlaanderen stijgt het lerarentekort en het aantal zijinstromers. In Brussel is het lerarentekort hetzelfde als vorig jaar, maar blijft het aantal zijinstromers stabiel. Voor het aantrekken van zijinstromers lijkt er dus nog marge voor verbetering. Ik begrijp dat er een nieuwe beurs was voor geïnteresseerden op 13 september 2023. Het is me niet duidelijk of er net zoals vorig jaar ook in juni van dit jaar een beurs georganiseerd is, m.a.w. voor de start van het schooljaar, wat me nuttiger lijkt.

Naast de versoepeling voor het meenemen van de anciënniteit voor zijinstromers nam de Vlaamse Regering nog heel wat andere initiatieven om de leerkrachten te ondersteunen en het onderwijs en het lerarenberoep aantrekkelijker te maken. Het lijstje maatregelen heb ik tijdens eerdere debatten reeds uitvoerig opgesomd. De proeftuinen gingen op 1 januari 2023 van start. Een aantal scholen krijgen daarbij de kans de bestaande regelgeving even terzijde te schuiven en te experimenteren met nieuwe formules om leraren aan te trekken. In Brussel zijn acht proeftuinen goedgekeurd, waaronder de vierdaagse schoolweek in vijf basisscholen. Er komen ook nog maatregelen bij als gevolg van de Septemberverklaring van de Vlaamse Regering.

De VGC heeft ook aparte maatregelen genomen. Zijinstromers krijgen met de verdubbeling van de lerarenbonus zes uur per week betaald vrij om de lerarenopleiding te volgen. De VGC betaalt ook het studiegeld terug voor wie een opleiding start. Dit jaar is er met *Talent for Teaching* een extra voortraject opgezet voor leerlingen uit de derde graad secundair onderwijs die de keuze zouden kunnen maken voor de lerarenopleiding. Binnen dat voortraject worden de leerlingen onder meer voorbereid op de starttoets Nederlands voor de lerarenopleiding en krijgen ze ondersteuning op maat op het vlak van de studiemethode. Spijtig dat deze ondersteuning op het einde van de schoolcarrière moet gebeuren. Ten slotte, zet de VGC ook in op een begeleidingstraject op maat voor eerstejaars van de lerarenopleiding.

Wat zijn de laatste cijfers over het lerarentekort?

Hoeveel OCB-personeelsleden hebben vorig schooljaar voor de klas gestaan? Neemt dit aantal toe? Krijgt u signalen dat het OCB daardoor niet meer haar kerntaken kan uitvoeren?

Klopt het dat het aantal zijinstromers in Brussel stabiel blijft? Kunt u de evolutie van dat aantal in de voorbije jaren toelichten?

Is er in juni 2023 een beurs voor zijinstromers georganiseerd en zo neen, waarom is er gekozen voor september 2023? Hoeveel mensen die vorig jaar aanwezig waren op de beurzen maakten de overstap naar het onderwijs en geven nog steeds les? Hoeveel daarvan zijn Brusselaar?

Wat zijn de eerste signalen over de ingevoerde vierdaagse schoolweek in de vijf basisscholen?

Kunt u toelichting geven bij de inhoud en het verloop van de andere vier proeftuinen?

Hoeveel zijinstromers maakten gebruik van de verdubbeling van de lerarenbonus? Welk bedrag besteedde de VGC reeds aan het terugbetalen van studiegeld?

Hoe verloopt *Talent for Teaching*? Hoeveel scholieren van de derde graad namen reeds deel?

Hoeveel eerstejaarsstudenten van de lerarenopleiding volgden reeds een begeleidingstraject op maat? Kunt u hier wat meer over vertellen?

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): Het zijn allemaal interessante vragen van de collega's.

Overmorgen is de 'Dag van de Leerkracht'. Ik denk dat we dat extra moeten onderstrepen en er echt extra aandacht aan moeten geven want dat is toch wel de ruggengraat van ons Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

Vandaag hebben we het hier over de vorming van onze kinderen. Het verzorgen van kinderen en hen kennis bijbrengen is belangrijk.

Ik treed collega Jan Busselen bij om te weten of de kinderen mee zijn of niet. Ik bedoel dat we moeten weten wat de schade is en als er schade is, hoe deze kan worden bijgebeend. Ik geloof wel dat we daarin gaan slagen, ik ben daar vrij positief in.

Ook van collega Gilles Verstraeten heb ik verschillende concrete zaken gehoord die eventueel kunnen toegepast worden. De VGC geeft met haar actieplan een duidelijk signaal. De VGC heeft flankerende bevoegdheden om een stuk tegemoet te komen aan het leerkrachtentekort, maar uiteindelijk ligt de voornaamste sleutel tot de oplossing in Vlaanderen. Dat is een grote frustratie in deze commissie. Vlaanderen kan nieuwe decreten maken en de VGC heeft daar jammer genoeg geen bevoegdheid voor.

Ik denk dat we rond de tafel moeten gaan zitten en echt onderstrepen wat wij als grootstad nodig hebben wat betreft reorganisatie. Ik denk dan ook aan een betere afstemming van het studieaanbod. We hebben het er hier ook heel dikwijls over gehad en dat is ook iets wat in Vlaanderen georganiseerd moet worden. Er zijn in de loop van de tijd te veel kleinere studierichtingen opgericht. We moeten misschien terug enkele studierichtingen samenbrengen en we moeten ons focussen op wat er nodig is in het algemeen. Misschien kunnen bepaalde studierichtingen worden afgeschaft?

Ik denk efficiënter en pragmatischer en we moeten zo ook te werk gaan. Ik denk aan die vierdagenweek. Op deze manier ontlast je eigenlijk leerkrachten ook voor een stuk. Ze kunnen op woensdag van thuis werken. Ik denk dat nu echt de nood heel hoog is en dat er echt serieus en pragmatisch over een aanpak moet worden nagedacht.

Het is heel fijn dat het OCB zorgt voor de ondersteuning van directies en leerkrachten om te komen tot een goede meertaligheid en om alle leerlingen mee te hebben.

De medewerkers van het OCB zien hun voornaamste taak nu stilletjes aan misschien ook verdwijnen. Ze moeten terug gaan lesgeven en voor de klas staan wat niet de bedoeling was.

Als we ons zorgen maken over de kwaliteit van ons Nederlandstalig onderwijs dan moet vooral het OCB blijven doen wat ze doet. We moeten er dus echt voor zorgen dat we via die flankerende maatregelen zorgen dat de kwaliteit ondertussen niet verloren gaat en dat het OCB kan blijven nadenken over hoe de kwaliteit van het onderwijs nog meer verbeterd kan worden.

Collegelid Sven Gatz: De meest recente cijfers van het lerarentekort waarover we beschikken, dateren van eind september 2023. De VGC doet een bevraging bij de scholen en schoolbesturen naar de openstaande betrekkingen en de ‘nog-niet-vervangen afwezigheden langer dan 14 dagen’. Deze worden in voltijdse equivalenten weergegeven.

Ik zal een tabel toevoegen met exacte cijfers (*bijlage 1*), maar ik kan alvast het volgende meegeven: 81 % van de bevroegde scholen bracht tijdig een antwoord aan. Er zijn in september 216 VTE openstaande betrekkingen en 136 VTE ‘nog-niet-vervangen afwezigheden langer dan 14 dagen’.

In vergelijking met de situatie in augustus 2023, betekent dit een daling van het aantal openstaande betrekkingen (- 105 VTE), maar een stijging van het aantal ‘nog-niet-vervangen afwezigheden langer dan 14 dagen’ (+ 48 VTE).

Op basis van de respons van de scholen betreft het in het basisonderwijs vooral een tekort aan onderwijzers en kleuterleidsters en -leiders, in het secundair onderwijs gaat het om een brede spreiding van vakleerkrachten, in het bijzonder Wiskunde, Natuurwetenschappen, Nederlands, Frans en leerkrachten godsdienst/levensbeschouwelijke vakken. De scholen gaven niet aan of er zich tekorten situeren op het niveau van directie en directieteam.

Het is niet zo dat er zonder meer een terugval is van het aantal leerkrachten ten opzichte van vorig schooljaar. Omwille van de demografische *boom* van enkele jaren geleden, groeien de leerlingenaantallen sterk, waardoor de scholen moeite ondervinden om de gestegen vraag aan leerkrachten in te vullen. Ik bezorg u, in bijlage van het verslag van deze vergadering (*bijlage 2*), een overzicht van het Departement Onderwijs, met daarin het aantal leerlingen ten opzichte van de het aantal leerkrachten (in VTE, gezien de verlofstelsels), vanaf het schooljaar 2016-2017 tot en met de nog niet-geconsolideerde cijfers van het schooljaar 2022-2023.

Dit overzicht geeft aan dat in het schooljaar 2016-2017 er voor elke 10,1 leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs 1 VTE leerkracht was. In het schooljaar 2022-2023 tellen we 10,4 leerlingen per VTE leerkracht. We leiden hieruit af dat in deze 7 schooljaren, het aantal leerlingen steeg met 14,8 % tot 52.824 leerlingen basis- en secundair onderwijs en het aantal VTE leerkrachten met 11,6 % tot 5.102 VTE leerkrachten.

Dit maakt dat we het leerkrachtentekort moeten blijven opnemen, maar dat we ook moeten ontcrachten dat er minder leerkrachten zijn of dat er minder interesse is voor het leerkrachtenberoep. Lesgeven in Brussel is nog nooit zo populair geweest, maar er zijn tekorten, omwille van verschillende redenen.

Er bestaat geen systematisch onderzoek naar de redenen waarom leerkrachten van school veranderen, maar uit de ervaring die het Onderwijscentrum Brussel opdeed, halen we dat het werken dicht bij de woonplaats, een zeer belangrijke reden is. Aangezien het grootste deel van de leerkrachten van het Nederlandstalig onderwijs niet in Brussel woont, blijft dit een belangrijk aandachtspunt. Het aandeel Brusselaars onder de leerkrachten neemt wel toe (*bijlage 3*).

Ik voeg aan het verslag het overzicht toe van het aantal zijinstromers in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel (*bijlage 4*). Het klopt dat de instroom van nieuwe zijinstromers stabiel is

gebleven in de twee vorige schooljaren (met name 412 personen). Cijfers van dit schooljaar zijn er nog niet.

Met de maatregelen die de Vlaamse Regering recent aankondigde en met de inspanningen (stijging van de anciënniteit) van de VGC, hopen we de stijgende trend opnieuw op te nemen.

Ik zal een overzicht van het Departement Onderwijs toevoegen aan het verslag (*bijlage 5*), waarin de evolutie naar voor komt van het aantal inschrijvingen in het studiegebied 'Onderwijs', dat alle lerarenopleidingen (bachelors en graduatens) en educatieve masters, plus de specifieke lerarenopleiding (SLO), omvat.

Na bevraging van de instellingen in Brussel die deze studies aanbieden, kunnen we voorzichtig stellen dat de neerwaartse trend dit schooljaar wordt omgebogen, een stijging van 8 % tot 1.350 inschrijvingen. Het gaat om voorlopige cijfers, de inschrijvingen lopen nog (*bijlage 6*).

Naast het beleid van de Vlaamse overheid voert de VGC een flankerend beleid dat de instroom, het behoud en de professionalisering van leerkrachten in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel wil versterken.

Dat beleid van de VGC wordt altijd opgezet in overleg met de onderwijsnetten, schoolbesturen, onderwijspartners en het hoger onderwijs. Zij zijn ook ons klankbord, en zij geven duidelijk aan dat het gevoerde beleid van de VGC om het leerkrachtentekort te bestrijden, wordt geapprecieerd.

In het schooljaar 2022-2023 intensifieerden we de lopende projecten en werden een aantal nieuwe acties opgestart, op korte en middellange termijn, met een focus op zijinstromers voor het basis- en secundair onderwijs, startende leerkrachten, studenten in de lerarenopleidingen en scholieren uit het secundair onderwijs. Ook voor dit schooljaar zetten we onze acties voort en zullen we aanvullen waar nodig.

Ik verwijs hier naar de verschillende acties die de VGC opzet, die reeds uitvoering aan bod kwamen in de verschillende vergaderingen van deze commissie en in de plenaire vergadering. Het gaat om:

- 1) Acties rond positieve beeldvorming;
- 2) Inzetten op vrijwilligers;
- 3) Acties gericht op zijinstromers, zoals de beurzen voor zijinstromers, de terugbetaling van de opleidingskosten en het verdubbelen van de vrijstelling voor studie via de lerarenbonus;
- 4) Acties gericht op (startende) leerkrachten;
- 5) Acties gericht op studenten;
- 6) Acties gericht op leerlingen in het secundair onderwijs.

Sinds 2021-2022 biedt het OCB crisis hulp aan scholen waar de nood hoog is. Met de opgedane ervaring is het aanbod van het OCB geleidelijk geëvolueerd naar een meer duurzame aanpak, waarbij ze opnieuw doelgerichter en betekenisvoller aan de slag gaat. Zo wordt expertise rond flexibele aanpak van de schoolorganisatie verzameld en gedeeld en wordt ook het samenwerkingsprotocol met de pedagogische begeleidingsdiensten vernieuwd, met een bijzonder luik rond aanvangsbegeleiding en lerarentekort.

Scholen waar de nood omwille van het leerkrachtentekort nog steeds hoog is, konden ook in het schooljaar 2022-2023 een specifieke crisishulpvraag stellen aan OCB. Er kwamen hulpvragen uit een 15-tal scholen. De onderwijsondersteuners stonden een aantal uren per week voor de klas. In eerste instantie lossen de zorgleerkrachten de tekorten op.

Ondertussen doet het OCB er alles om haar reguliere opdrachten zo goed als mogelijk waar te maken. Daarnaast doet ze aan detectie zodat er tijdig in een school kan worden ingegrepen. Proactief optreden is belangrijk.

De infobeurs voor zijinstromers werd inderdaad georganiseerd in september, niet in juni 2023. Deze verschuiving is er op basis van feedback die we ontvingen van de scholen en standhouders: begin september lopen de inschrijvingen voor de educatieve opleidingen nog en zijn er nog scholen die op zoek zijn naar gemotiveerde leerkrachten. Er waren 500 inschrijvingen en tijdens de afgelopen vier edities van de infobeurs daagden 305 geïnteresseerden op. Van de geïnteresseerden gaf 60 % op dat moment aan dat ze de intentie hadden om de overstap te maken naar het onderwijs; 61% woonde in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Zelfs bij de vierde beurs kwamen er evenveel mensen kijken als bij de eerdere beurzen.

Tot nu toe vroegen 11 scholen de subsidie voor de extra opleidingstijd aan voor schooljaar 2022-2023, en dit voor een 24-tal zijinstromers. De behandeling van deze aanvragen is nog lopende, het is immers wachten op de factuur die de scholen van het Departement Onderwijs krijgen, waarmee de VGC haar ondersteuning kan uitrollen. Concreet zullen we pas begin 2024 zicht krijgen op het aantal scholen dat in 2022-2023 gebruikgemaakt heeft van de subsidie voor de extra opleidingstijd.

Samen met de onderwijsnetten helpt de VGC de scholen om zich te organiseren, om zo zowel de lerarenbonus van Vlaanderen als de extra opleidingstijd van VGC mogelijk te maken voor de zijinstromers.

We weten vandaag dat er om en bij de 178 zijinstromers uit 79 scholen gebruikmaken van de lerarenbonus van Vlaanderen. Elke zijinstromer, die een ok krijgt van zijn of haar directie en die voldoet aan de voorwaarden, zal deze ontvangen.

Wat betreft de terugbetaling van het studiegeld door de VGC is de deadline voor de aanvraag van terugbetaling voor het schooljaar 2022-2023 eind september verstreken. De behandeling loopt nog en minstens 71 personen kregen al een terugbetaling.

Het project '*Talent 4 Teaching*' ging van start tijdens het schooljaar 2020-2021 in drie pilootscholen. Dat schooljaar namen 21 leerlingen deel. Het project werd daarna stelselmatig uitgebreid. In 2021-2022 namen 41 leerlingen deel uit acht secundaire scholen. In 2022-2023 waren dat 60 leerlingen uit acht scholen.

In totaal namen dus reeds 122 scholieren uit de derde graad deel aan het project. De oproep voor 2023-2024 is op dit moment nog lopende: inschrijven voor het project kan nog tot eind oktober 2023.

Het project '*Klaar voor de lerarenopleiding!*' liep in het schooljaar 2022-2023 voor de eerste keer. Het project probeert laatstejaars-leerlingen secundair onderwijs toe te leiden naar de lerarenopleiding – complementair met het project '*Talent for Teaching*'.

Naast activiteiten gericht op rekruteren en motiveren van zesdejaars om in de lerarenopleiding in te stappen, bevatte het project voorbereidende modules die de geïnteresseerde leerlingen een extra duwtje in de rug geven bij de instap in de lerarenopleiding. Er was tweemaal een reeks van vier modules – telkens op woensdagnamiddagen en afwisselend in de Brusselse hogescholen Odisee en EhB. Aan de eerste reeks (mei 2023) namen tot tien deelnemers per module deel, aan de tweede reeks (in de vakantieperiode eind augustus/begin september 2023) drie deelnemers.

De evaluatie is nog gaande, waarmee de sessies in het nieuwe schooljaar, die volgende maanden zullen starten, zullen rekening houden.

De meningen van de onderwijsnetten en schoolbesturen die in Brussel actief zijn, over een netoverschrijdend lerarenplatform voor het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, zijn verdeeld. De verschillende appreciaties betreffen het netoverschrijdende karakter en de beperking tot de scholen in Brussel.

Momenteel worden de uren van het lerarenplatform ingezet binnen het schoolbestuur of de scholengemeenschap waardoor beter ingespeeld kan worden op de noden van de scholen. De toekomst van dit platform zal verder worden bepaald op Vlaams niveau.

Volgens de gegevens over deze Vlaamse maatregelen, kregen we de informatie van het Departement Onderwijs dat tot nu toe slechts vier scholen gebruikmaken van de mogelijkheid om leerkracht-specialisten aan te stellen. Scholen geven aan het Departement Onderwijs o.a. aan dat het ontbreken van objectieve criteria en het belang van een hecht leerkrachtenteam, waarin iedereen zich gelijkwaardig voelt, de keuze voor deze Vlaamse maatregel sterk belemmert.

De vierdaagse schoolweek kadert in het Vlaamse kader voor de proeftuinen, die op 1 september 2023 van start ging. Het is bijgevolg nog veel te vroeg om hierover enig signaal op te vangen.

Ter verduidelijking : in totaal werden 8 proeftuinen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel goedgekeurd door de Vlaamse overheid en gingen alle begin september van start. Het gaat ook om de herorganisatie van de schooltijd, de bijsturing van de schoolorganisatie, begeleiden van instromende leerkrachten, aantrekken van andere profielen, enz... Ik voeg de lijst van de proeftuinen toe aan het verslag (*bijlage 7*).

Wat betreft het opzet en de opvolging en evaluatie van deze proeftuinen, verwijs ik naar de plenaire vergadering van 23 juni 2023 waar dit thema eveneens werd behandeld, waarbij aangegeven werd dat de proeftuinen worden opgevolgd door de Vlaamse onderwijsinspectie en dat de Vlaamse overheid de projecten zal laten evalueren door een expertenpanel. Dit moet leiden tot een eindevaluatie van deze tijdelijke projecten in het schooljaar 2024-2025.

Er is een reden tot debat en een blijvende bezorgdheid. Anderzijds, zien we toch dat de verbrusseling van de leerkrachten in de goede richting gaat en dat het aantal mensen dat in Brussel komt lesgeven nog steeds toeneemt. Ik trek me dus ook op aan deze positieve elementen.

De heer Jan Busselen (PVDA): Ik denk dat we optimistisch moeten blijven, want met pessimisme gaan we er niet geraken. Ik zou misschien kort willen ingaan op de lerarenstakingen in 1993. Ik zat toen in Brussel op school en ik ben toen ook gaan kijken als Nederlandstalige leerling wat daar gebeurde. Ik denk wel dat er een discussie kan zijn over het feit of dat het nu die staking op zich was of het feit dat er daarna 3.000 leerkrachten minder waren in het onderwijs die ervoor hebben gezorgd dat er toch een druk kwam op de scholen en op het onderwijs. Dat er 30 leerlingen per klas waren en dat er op die manier eigenlijk ook minder kwalitatief onderwijs werd aangeboden was waar, maar dat is een heel ander debat.

Het aantal zijinstromers verbrusselt. Dat neem ik mee als iets positief. Het stagneert wel. Collega Gilles Verstraeten gaf ook aan dat in sommige provincies de instroom verkleint, dus in die zin is het in Brussel wel positief.

Collegelid Sven Gatz: Wij lagen immers wel voor bij de eerste zijinstromers.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Wij zijn eigenlijk heel snel met een hoge piek begonnen.

Wij hadden eigenlijk veel meer zijinstromers dan elders in Vlaanderen in het begin. Dus wij begonnen hoog en wij stagneren.

De heer Jan Busselen (PVDA): Ik denk in elk geval dat het geen wonderoplossing is, want de retour die ik krijg is dat mensen zeggen dat er een extra druk is voor de leerkrachten met ervaring. Zij moeten de nieuwe collega's toch omkaderen. In de traditionele opleiding is er de stage waarin dat je eigenlijk leert lesgeven en waarin je ook wordt omkaderd. Het is zeker een goede maatregel.

Ik denk ook dat de maatregel die de Vlaamse overheid heeft genomen waardoor de anciënniteit meegenomen kan worden een goede zaak is. Maar het is een van de vele maatregelen: de vrijstelling, de lerarenbonus, de zes actiepunten crisishulp, OCB, enz... Maar de vaststelling is wel dat het te weinig is. Ik vraag me af of dat we niet alles meer kunnen stroomlijnen om eigenlijk jaar na jaar stelselmatig vooruit te gaan want nu zitten we met stagnatie. Er zijn heel veel actiepunten, heel veel verschillende manieren of acties om de problematiek aan te passen, maar er is geen echte vooruitgang.

Ik veronderstel dat het lerarenplatform behoort tot het Vlaams niveau en dat wij daar weinig kunnen aan doen vanuit de VGC?

Ik zou ook misschien durven inzetten op twee leerkrachten voor de klas zoals dat in Schaarbeek wordt gedaan, eerder dan het wegnemen van een schooldesdag zoals woensdag, want dat past niet voor alle ouders.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Ik vond de opmerking en de repliek van de heer Jan Busselen over de lerarenstaking in het Franstalig onderwijs van de jaren '90 een beetje opmerkelijk. Ik denk dat het ermee te maken heeft dat hij vermoedt dat ik vind dat die staking onterecht was. Daar spreek ik mij niet over uit. Ik spreek mij enkel uit over de onderzoeken die naar aanleiding van die kwestie gebeurd zijn. Deze onderzoeken hebben wel degelijk aangetoond dat dat een impact heeft gehad. Het zijn gemiste jaren. Men heeft vergeleken met kinderen die dan de situatie van achteraf ook hebben doorlopen. De situatie die er achteraf door die uitval is gekomen, heeft wel degelijk een impact gehad.

Het is wel waar natuurlijk dat de lerarenkorten die er toen zijn ontstaan een impact hebben. Dat is ook bewezen. Als je maandenlang geen les krijgt in bepaalde onderwerpen dan krijg je daar ook problemen mee.

Er is een merkbare verbrusseling van het lerarenkorps met die 1/2 van de zijinstromers dat Brusselaar is want dat is een oud zeer. Hebt u daar cijfers over? Welke impact heeft dat op het percentage Brusselaars dat voor de klas staat? Hoe verschuift dit of hoe groot is die impact? Hoe Brusselaars voor de klas krijgen, is iets waar we al heel lang over nadenken. Er is ook een consensus over dat dat goed zou zijn dus dat is positief.

We zullen zien wat de bijkomende maatregelen voor de zijinstroom zal doen met de evolutie van die cijfers.

Het is interessant wat u zegt en daar had ik eigenlijk zelf nog niet bij stilgestaan, maar het is een feit dat het lerarentekort in Brussel veel te maken heeft met de stijging van de leerlingenaantallen. Deze zijn zeer snel gestegen. Het is misschien inderdaad zo dat het aantal leerkrachten niet gedaald is, maar dat vooral de nood aan bijkomende leerkrachten gestegen is en dat we daardoor met een tekort geconfronteerd worden.

Speelt dat in Vlaanderen ook een rol? Hebt u daar cijfers over of zicht op want ik denk dat het probleem heel vaak wordt bekeken als er zijn opeens minder leerkrachten, maar dat blijkt dan dus niet helemaal waar te zijn als ik u mag geloven.

Collegelid Sven Gatz: Met betrekking tot de twee bijkomende vragen zal ik tabel nummer drie die ik bij het verslag voeg even expliciteren. Voor het kleuteronderwijs zijn we wat betreft het aantal mensen die in Brussel wonen gestegen van 4 % naar bijna 8 %. Voor het lager onderwijs zijn we van iets meer dan 8 % naar bijna 12 % gestegen en voor het secundair onderwijs van bijna 13 % naar meer dan 16 %.

We hebben nog altijd niet het geaggregeerde totaal, maar dat zullen we u later nog bezorgen. De laatste keer dat ik op deze vragen heb geantwoord, zaten we geloof ik rond 89 % niet-Brusselaars en 11 % Brusselaars. Dat zal dus zeker nog verbeteren.

Met betrekking tot de algemenere vraag zal ik even moeten aftoetsen met het Departement Onderwijs of zij die informatie hebben. We zullen die gegevens proberen te verkrijgen, maar ik kan ze niet garanderen natuurlijk.

- Het incident is gesloten.

5. Vraag om uitleg (R.v.O., art. 59)

Vraag om uitleg van de heer Gilles Verstraeten aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, betreffende de uitspraken van minister Weyts over het Nederlands

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Het onderwijsveld buigt zich dit schooljaar over de nieuwe minimumdoelen voor de eerste graad secundair onderwijs en het basisonderwijs. Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts wil een absolute focus op het Nederlands (en

Wiskunde). In het kader van het actieplan Nederlands wordt het Leesoffensief versterkt en wordt er twintig miljoen euro extra uitgetrokken om scholen die de voorbije drie jaar meer dan 50 % anderstalige leerlingen telden, bij te staan.

Bedoeling is om met teams vanuit het Leerpunt scholen bij te staan op vlak van het omgaan met anderstaligheid en een sterker integratie- en taalintegratiebeleid uit te rollen. Een intensieve samenwerking tussen het Leerpunt en het OCB kan ongetwijfeld een grote meerwaarde betekenen.

Ook wil de Vlaamse minister dat het Nederlands de enige voertaal wordt op school. In de klas, maar ook op de speelplaats. Die regel wil Vlaams minister Ben Weyts bv. in het schoolreglement laten opnemen.

Ten slotte, wil hij tevens minimumdoelen Nederlands voor kinderen in de kleuterklas, m.a.w. voortbouwend op de koalatest, vastleggen wat kleuters moeten kennen en kunnen.

Op *Bruzz* hebt u verklaard dat de Vlaamse minister ‘overdrijft’ en dat je door andere talen te verbieden averechtse effecten krijgt. U vindt het niet zinvol, net omdat een grote meerderheid van de leerlingen een andere thuistaal heeft. Volgens u kan je een taalbad Nederlands ook zo groot mogelijk maken via een omweg, namelijk langs bepaalde woorden van de thuistaal.

Ik denk dat u de bal volledig mislaat. Niet alleen u, maar ook het OCB en een aantal academici. Onderwijsexpert Dirk Van Damme stelt bv. dat meertaligheid pas zin heeft als men meerdere talen op een hoog en rijk niveau beheerst. Zo niet - en dat is de realiteit in de meeste scholen - is de term een bedrieglijk excuus om de talige lat wel erg laag te leggen, vooral wat het Nederlands in de Brusselse scholen betreft. Ik deel die analyse.

Op 7 juli 2023 heeft u benadrukt dat het OCB scholen ondersteunt in het ontwikkelen van een sterk taalbeleid in een meertalige context. We hadden het over de vier categorieën om met talen om te gaan volgens de website Brussel vol Taal: verbieden, tolereren, waarderen en inzetten. U omschreef de *tool* als “een begeleidingsinstrument om als schoolteam te reflecteren over visie, overtuigingen, attitudes en aanpak. Eens een keuze is gemaakt, kan men consequent inzetten op een visie rond taalbeleid”.

Volgens mij wordt er in deze boodschap te veel ruimte gelaten voor andere talen, en dat betreurt ik. De verschillende leeronderzoeken maken duidelijk dat de weg die Vlaams minister Ben Weyts is ingeslagen, met een volledige klemtoon op het Nederlands, de enige juiste is. Zeker als je ziet dat wie thuis geen of amper Nederlands spreekt, slechter scoort. En die groep wordt alleen maar groter. In het Brussels Nederlandstalig onderwijs gaat het zelfs over drie op de vier leerlingen. We moeten meer dan ooit resoluut de kaart trekken van het Nederlands. Het niveau moet omhoog.

De leer- en taalachterstand van kinderen beperken, doen we ook door in te zetten op zomerscholen. Graag een overzicht van de zomerscholen die de VGC, gemeenten en scholen tijdens de grote vakantie georganiseerd hebben.

Hoeveel Nederlandstalige scholen met meer dan 50 % anderstalige leerlingen zijn er? Heeft u al een zicht op hoeveel extra budget we daardoor kunnen rekenen?

Op welke manier werken het Leerpunt en het OCB vandaag samen aan een sterker taalintegratiebeleid?

Hoe rijmt u uw uitspraken over het nut van meerdere talen in de klas met de analyses van experts als de heer Dirk Van Damme en de nog sterker verslechterende schoolresultaten van kinderen die thuis geen of amper Nederlands spreken?

Hoeveel zomerscholen hebben de VGC, gemeenten en scholen tijdens de grote vakantie georganiseerd? Hoeveel kinderen namen hieraan deel? Kunt u een overzicht geven?

Mevrouw Khadija Zamouri (Open Vld): Ik denk inderdaad dat we hier lijnrecht tegenover elkaar staan. Lijnrecht in die zin van wat Vlaams minister Ben Weyts eigenlijk in mijn ogen heeft gedaan. Hij heeft de indruk gewekt, de indruk gegeven, alsof scholen massaal kinderen laten praten in hun thuistaal of dat dan in het Swahili of Lingala of Arabisch of Turks is. Het gevoel dat je eigenlijk krijgt op de media is dat het fout gaat in Brussel en dat is een leugen. Dat is ook niet wat er gebeurt in de scholen. Kleine kinderen komen toe in een school en die kleine kinderen hebben nog nooit in ons Nederlandstalig onderwijs gezeten. Leerkrachten proberen om niet bestraffend te reageren op hun thuistaal. Die leerkrachten beginnen niet in het Arabisch en Turks te spreken tegen die kinderen. Dat is wel de indruk die wij krijgen als wij Vlaams minister Ben Weyts horen op televisie en in de media.

Vroeger kreeg je rode kaarten als je in een andere taal op de speelplaats sprak. Na zoveel kaarten kreeg je strafstudie. Ik heb die periode ook gekend met mijn eigen kinderen op school.

Ik heb die periode gekend waar ouders plots in een perimeter van 100 of 200 meter hun eigen taal niet meer durfden te spreken. Dat was schrikbarend naar zowel die kinderen als de ouders toe. Als je wil dat er een goed contact is, is een goede samenwerking met de ouders nodig. Als je wil dat een kind zich goed voelt en leert houden van het Nederlands als taal dan moet je vooral niet bestraffend reageren en dat is wat er nu in de scholen gebeurt.

In *de Zevende Dag* of op het *Nieuws* heeft geen enkele leerkracht gezegd dat kinderen worden bestraft.

Het grote verschil is eigenlijk dat Open Vld gelooft in de meertaligheid als een potentieel van deze grootstad. Er zijn hier meer dan 180 verschillende nationaliteiten en we zouden niet eens kunnen omgaan met twee, drie talen in ons onderwijs, dat is raar. Wij willen dat een kind in het secundair onderwijs afstudeert en minstens drie talen spreekt: Nederlands, Frans en Engels.

Ik zou echt heel graag willen dat we eigenlijk op dit punt niet aflaten en dat we moeten zorgen dat het OCB het nut van die meertaligheid blijft onderstrepen en dit mee blijft verdedigen.

Collegelid Sven Gatz: Eind augustus 2023 maakte Vlaams minister Ben Weyts via een persmededeling bekend dat hij van 2023-2024 het schooljaar van het Nederlands wil maken en daarvoor wenst uit te pakken met nieuwe maatregelen: zo zouden er extra middelen komen voor onder meer scholen die veel leerlingen hebben met een andere thuistaal, voor nieuwe *flexteams* die scholen komen ondersteunen in hun taalbeleid en voor een verbeterde taalscreening. Maar er zou ook een aangescherpt beleid komen: volgens hetzelfde persbericht gaat Vlaams minister Ben Weyts verduidelijken dat het Nederlands niet alleen in de klas de enige voertaal is, maar ook op de speelplaats, tijdens oudercontacten en tijdens buitenschoolse

activiteiten. Dit alles ging bevestigd worden in een nieuwe omzendbrief en in een charter met de onderwijs-verstrekters.

Op de website van de Vlaamse overheid worden jaarlijks gegevens gepubliceerd over de leerlingenaantallen en -kenmerken per schoolvestiging. Als we kijken naar het aantal leerlingen met de indicator 'taal' in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel, dan zien we dat in het basisonderwijs 175 van de 181 scholen (vestigingen) meer dan 50 % leerlingen telt die scoren op de indicator 'taal', oftewel 97 % van de schoolvestigingen. In het secundair onderwijs gaat het over 47 van de 60 scholen (vestigingen) oftewel 78 % van de schoolvestigingen.

Scholen krijgen extra lestijden en werkingsmiddelen toegekend voor kinderen die aan bepaalde indicatoren -zoals indicator 'taal'- voldoen.

De Administratie van de VGC heeft op dit ogenblik geen verdere informatie over de aangekondigde extra maatregel voor scholen met meer dan 50 % leerlingen met een andere thuistaal dan het Nederlands. Noch over de aard van de maatregel, noch over het budget (voor Brussel) aangezien het besluitvormingsproces nog lopende zou zijn.

Waar wel bevestiging over is, is de verlenging van de extra toelage voor anderstalige kleuters, waarbij een school recht heeft op 950 euro extra ondersteuning per bijkomende kleuter, van wie de thuistaal niet-Nederlands is. De scholen kunnen de extra toelage voor activiteiten in het kader van initiatie en versterking van het Nederlands aanwenden.

De cijfers over hoeveel middelen het gaat voor Nederlandstalig onderwijs in Brussel zijn opgevraagd bij AgODi en zullen u bezorgd worden wanneer we deze ontvangen.

Vanuit Leerpunt zijn er nog geen concrete initiatieven rond taalintegratiebeleid. Om ervoor te zorgen dat het werk in opdracht van Leerpunt én wetenschappelijk sterk én praktijkrelevant is, worden er op dit moment wel twee verschillende ondersteunende commissies opgestart, namelijk een wetenschappelijke commissie en een gebruikerscommissie die advies geeft over de praktische relevantie en bruikbaarheid van de (gepubliceerde) materialen en procedures.

Het OCB heeft een kandidatuur ingediend om deel uit te maken van de gebruikerscommissies. De samenstelling ervan gebeurt pas begin november 2023. Het OCB heeft ook het Brussels werkveld (zijnde de scholen) gestimuleerd om kandidaturen in te dienen voor de gebruikerscommissie en het Brussels wetenschappelijk veld aangesproken in functie van de wetenschappelijke commissie.

Zoals aangegeven heeft het Leerpunt op dit ogenblik geen opdracht m.b.t. de taalintegratietrajecten. Dit gebeurt binnen het project 'Taalintegratietrajecten', een samenwerkingsverband van UA, Thomas More en Odisee.

Wat betreft uw verwijzing naar Dirk Van Damme, die stelt dat meertaligheid pas zin heeft als men meerdere talen op een hoog en rijk niveau beheerst en de uitspraak dat dit in onze scholen niet het geval is, waardoor de lat voor het Nederlands laag is komen te liggen, ben ik het niet volledig met u eens.

Heel wat binnen- en buitenlandse experts tonen net aan dat een rijke moedertaal een belangrijke hefboom vormt voor andere talen. Twee weken geleden was er in Gent een

symposium met internationale en Vlaamse experts rond dit thema (Cummins, Auger, McKinney, Tyler, Van Avermaet, Foster).

Het is een misverstand dat talen elkaar verdringen als je er nieuwe leert of dat elke nieuwe taal plaats inneemt van de talen die je kent. De thuistaal staat volgens u de schooltaal in de weg. Integendeel. Professor Jim Cummins ontwikkelde een theorie die verklaart waarom talen elkaar niet verdringen. Volgens die theorie komt alle kennis die je in verschillende talen verwerft terecht in een reservoir. Alle talen putten uit datzelfde reservoir. Inzichten die je in de ene taal verwerft, helpen om een andere taal te begrijpen en sneller verbanden te leggen. Dat blijkt bv. heel duidelijk wanneer men nieuwe woorden leert. Dit betekent dat een sterk ontwikkelde thuistaal zorgt voor een sterkere verwerving van het Nederlands. Het is dus belangrijk om ruimte te creëren voor een rijke thuistaalontwikkeling.

Daarom is het belangrijk om de taalkennis die meertalige leerlingen reeds hebben, te activeren door bv. ouders met hun kinderen de taal te laten spreken die ze het beste beheersen; door thuistalen zichtbaar te maken op school en te waarderen; door aandacht te besteden aan gelijkenissen en verschillen tussen de schooltaal en de thuistaal...

In Brussel konden deze zomer 627 leerlingen terecht in een van de acht zomerscholen die worden georganiseerd door een school of gemeente. Het gaat over:

- Het Sint-Jan Berchmanscollege in Stad Brussel;
- GO! basisschool De Telescoop in Laken;
- GO! basisschool De Muzieklader in Schaarbeek.

Zij organiseerden elk een zomerschool goed voor 167 plaatsen.

De Gemeente Sint-Jans-Molenbeek organiseerde twee zomerscholen goed voor 420 plaatsen en Freinetschool Keerpunt in Vorst organiseerde drie zomerscholen goed voor 40 plaatsen.

Daarnaast organiseerde het Onderwijscentrum Brussel voor de 18de keer een zomerschool voor kinderen met een andere thuistaal. In totaal waren er 126 kinderen - afkomstig uit 28 verschillende landen - ingeschreven voor het *Talentboost*-programma. De rode draad in de werking is "*al spelend Nederlands leren*".

We zijn het er allemaal over eens dat de instructietaal Nederlands belangrijk is en voldoende aandacht moet krijgen op school en in de vrije tijd. Maar dit betekent echter niet dat we de thuistaal (om ideologische redenen) moeten bannen of verbieden als brugfunctie in het bereiken van de doeltaal.

De heer Gilles Verstraeten (N-VA): Ik heb een aantal bijkomende bedenkingen en vragen. Ik ben begonnen met een verspreking. Het zou best grappig zijn want door mijn verspreking zouden we dan in Brussel een minister voor meertaligheid en in Vlaanderen een minister voor het Nederlands hebben. Ik denk dat dat het contrast redelijk goed zou aangeven, op vlak van visie. Het zou dus een uitstekende verspreking zijn, een beetje freudiaans bijna.

Wat de opmerkingen van mevrouw Khadija Zamouri betreft over de indruk wekken dat kinderen massaal de thuistaal praten op school, denk ik dat het daar niet zozeer over gaat. Het gaat ook niet over het omgaan met twee of drie talen. Het gaat erover dat in onze Brusselse scholen soms 30, 40, 50... talen worden gesproken in een school.

De speelplaats is in zekere zin ook een oefenkans om informeel met Nederlands om te gaan. Als kinderen voor het Frans kiezen als om onderling te communiceren dan laten ze zeker oefenkansen liggen. Men moet zeker niet terug gaan naar die grote borden met de tekst 'hier spreekt men Nederlands' op. Heel sanctionerend optreden moet ook niet. Daar zou ik ook niet voor pleiten. Ik zou er ook niet voor pleiten om terug te gaan naar het systeem vroegere Franstalige scholen waar dat men bijna met de lat op de vinger tikte als leerlingen Vlaams of Nederlands onder elkaar durfden spreken. Die realiteit heeft ook bestaan en daar pleit ik ook helemaal niet voor, maar ik denk wel dat de nadruk leggen op het gebruik van het Nederlands als eerste taal belangrijk is. Er moet zoveel mogelijk Nederlands geoefend worden. Discipline is ook belangrijk. Ik verwijs hierbij naar het bezoek aan de Michaelaschool in Londen. Ik denk dat discipline, welbevinden en veeleisend zijn elkaar niet per se tegenspreken.

Het gaat er volgens mij niet om dat een rijke moedertaal tot gemakkelijkere taalverwerving leidt. Ik zeg ook niet dat talen elkaar in de weg staan. Maar bent u het ermee eens dat er een beperking is aan de tijd die we hebben om een kind op te leiden, de moeite die we kunnen doen en de middelen die we in bepaalde zaken kunnen steken? Dan is de vraag of we die tijd, die moeite en die middelen besteden aan een zwakke thuistaal voor een deel naar een hoog niveau te brengen of besteden we die beter aan het Nederlands?

Ik zie dat u ook bekend bent met het project van de VUB en de Anderlechtse gemeentelijke basisscholen die lokalen ter beschikking stellen aan de VUB. Er is daar een onderzoeksgroep die Arabisch geeft in het weekend. Ik heb dat zien passeren op de Anderlechtse gemeenteraad en ik vond dat een heel komiek gegeven want ik weet dat er tegelijkertijd vraag is naar middelen om huiswerkklassen te organiseren omdat veel kinderen ondersteuning nodig hebben om in het Nederlands hun huiswerk te maken omdat de ouders hen daar niet bij kunnen helpen. Dat is een groot probleem. Dus is de vraag: waar leggen we onze prioriteit? Waar steken we onze middelen in?

Collegelid Sven Gatz: Ik ga er kort op antwoorden omdat we het debat zeker verder zullen zetten onder meer wanneer zal blijken hoe de Vlaamse minister van Onderwijs de juridische basis zal omschrijven voor zijn politiek voornemen. Ik ben daar zeer benieuwd naar.

Er was een vraag over de beschikbare uren dat een kind binnen de schoolcontext les volgt of er buiten. We hebben minder impact op buiten dan binnen de schoolmuren. Ik vind dit per definitie een pedagogische vraag die door pedagogen en wetenschappers in eerste instantie zo goed mogelijk moet beantwoord worden. Ik vind niet dat de vraag *a priori* politiek moet of kan beantwoord worden; daarvoor geloof ik teveel in de wetenschap en ook in de discussie die in de wetenschap bestaat. Ik geloof niet in een allesomvattende school. Ik denk dat de geesten daarrond nog steeds evolueren en dat wij in elk geval de best mogelijk te verantwoorden instrumenten moeten inzetten. Mochten we echt exact die tijd kunnen indelen dan zou dat makkelijk zijn. Ik denk alleen dat het iets complexer is, maar goed dat is inderdaad de inzet van het debat en ik geloof ook trouwens dat in het door u bekritiseerde onderwijsbeleid in de meeste of in alle Nederlandstalige Brusselse scholen op dat vlak de aandacht zeker gaat naar de doeltaal Nederlands. Dat is gewoon zo, dus in die zin moeten we zien welke debatten we daarover willen voeren, maar boeiend is het wel.

Voorzitter: de heer Gilles Verstraeten

6. Vraag (R.v.O., art. 58)

Vraag van mevrouw Lotte Stoops aan de heer Sven Gatz, collegelid bevoegd voor Onderwijs en Scholenbouw, over gezond eten in de Nederlandstalige scholen in Brussel

Mevrouw Lotte Stoops (Groen): Vorige week vrijdag titelde Vrt: *“Vaak vlees en frieten, te weinig groenten: warme maaltijden op school zijn nog te ongezond”*. Uit de meest recente cijfers, die ook Bruzz diezelfde dag naar voren bracht, blijkt dat bij warme maaltijden in lagere en secundaire scholen, ook in Brussel, respectievelijk maar 54 % en 51 % van de scholen een volwaardige groenteportie aanbiedt. En nog geen derde biedt minstens een keer per week vleesvervangers (zoals linzen, bonen, soja, tofu...) aan. Dat is jammer omdat ‘jong geleerd, oud gedaan’ is als het neerkomt op eten.

Nochtans zijn er al enkele *good practices*. De gemeentelijke basisscholen in Schaarbeek hebben allen een volledig plantaardig menu. Geen kind of ouder die klaagt, integendeel. Een heel ander verhaal hoorde ik bij mijn kinderen. Niemand van hun vriendjes wilde op donderdag warm eten. Dat was veggie-dag. De vegetarische maaltijd werd gemaakt door een kok die geen extra inspanningen leverde. De onderzoekers van het Vlaams Instituut Gezond Leven stuurt ook hierop aan: *“We moeten de scholen, maar ook de cateraars, blijven stimuleren en ondersteunen om permanent een gezonde voedingsbasis te blijven voorzien, met meer plantaardige alternatieven”*.

En meer plantaardig dieet is positief om verschillende redenen. Ten eerste, en dat kan jullie niet verbazen als groene politica, is het aanpassen van ons dieet een van de meest impactvolle maatregelen om klimaatopwarming tegen te gaan. In België stoot de voedselproductie 23 miljoen ton broeikasgassen uit per jaar (De Klimaatschok, p.177), waarbij meer dan de helft wordt veroorzaakt door vlees en zuivel.

Ten tweede, een meer plantaardig dieet zorgt voor een gezondere maaltijd. Met honger of een onevenwichtige maaltijd in je buik, is het concentreren moeilijk. En zeker voor kinderen die thuis armoede kennen, zou zo’n verandering van schooldieet -,via een gezonde evenwichtige maaltijd op school - een positieve impact hebben. Voor de vele dieren’*lovers*’ onder ons, is een meer plantaardig dieet ook alleen maar positief en mooi meegenomen, en als kers op de Brusselse taart: plantaardig kan voor alle religies die Brussel rijk is.

Het loont dus de moeite om te investeren in een transitie van wat de jeugd eet. Sinds deze legislatuur heeft Stad Brussel ingezet op eco-crèches en die zijn allemaal in conditie van een *Good Food-label* en andere gemeenten en crèches volgen deze voorbeelden. Maar ook de ommeslag bij de Brusselse Keuken is ongezien. De scholen die met de keukens in zee gaan, krijgen nu 2 van de 4 wekelijkse maaltijden vegetarisch en er wordt als deel van het klimaatplan van de stad gewerkt richting 3/4.

Heeft u een overzicht van hoe het met de maaltijden en snacks is gesteld op de Nederlandstalige scholen in Brussel? Waren deze cijfers nieuws voor u?

Hoe kan VGC de Nederlandstalige scholen ondersteunen met de transitie naar meer plantaardige maaltijden?

Welke Nederlandstalige scholen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest hebben reeds een gewestelijk *Good Food-label*?

Zijn er Nederlandstalige scholen die bijscholingen kregen of acties ondernamen uit de *Good Food-strategie*?

Collegelid Sven Gatz: De cijfers die u noemt in uw vraag, zijn afkomstig uit het zogenaamde 'gezondheidsrapport' op initiatief van Vlaams minister van Welzijn Hilde Crevits dat op 22 september 2023 werd gepubliceerd.

Dit rapport bevat de resultaten van de preventiepeiling die in 2022 werd afgenomen in de Vlaamse en Nederlandstalige scholen in Brussel. De bevraging werd volledig ingevuld door 473 basisscholen (18 %) en 238 secundaire scholen (22 %). In het rapport werden de cijfers niet regionaal opgesplitst. Wij hebben voor het Nederlandstalig onderwijs dus geen specifieke Brusselcijfers over de aangeboden maaltijden en snacks.

De inrichtende machten van de scholen staan zelf in voor het al dan niet voorzien van maaltijden en snacks op school. Volgens een recente schatting - en ik verwijs naar mijn antwoord van 4 mei 2022 over schoolmaaltijden - biedt ongeveer 61 % van de scholen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel een warme maaltijd of warme soep aan.

De meeste scholen hebben ondertussen in het schoolreglement ook de nodige aandacht voor gezonde voeding en gezonde tussendoortjes. Chocolade, snoepgoed en frisdranken op school zijn grotendeels verleden tijd.

De meeste Nederlandstalige scholen in Brussel maken gebruik van externe catering voor de levering van warme middagmaaltijden. We bevroegen enkele grotere spelers en kregen volgende informatie:

GO! Scholengroep Brussel werkt voor de warme maaltijdbedeling in de basis- en secundaire scholen samen met Agape. Ongeveer 29 % van de leerlingen in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel gaan naar een GO!-school en kunnen dus kiezen voor een warme maaltijd via Agape.

In de praktijk zijn het de scholen zelf die bij Agape elke dag kiezen tussen een klassieke maaltijd met vlees, vis of gevogelte, een vegetarische maaltijd, een halalmaaltijd of een combinatie van de drie. Het GO! laat dus de keuze aan de individuele school om op haar eigen tempo haar transitieproces naar meer plantaardige maaltijden vorm te geven.

De vzw Brusselse Keukens levert de warme maaltijden in de scholen van de Stad Brussel. Ongeveer 1.700 leerlingen (ongeveer 5 %) lopen er school en kunnen dus in theorie kiezen voor een warme maaltijd. De scholen kunnen kiezen voor een 'gewoon menu' of een 'menu zonder vlees'. Het gewone menu bevat 2 keer een vegetarische maaltijd per week.

De Gemeentelijke Basisschool Paviljoen (Schaarbeek) biedt warme maaltijden i.s.m. TCO Services, een bedrijf dat expliciet inzet op meer duurzame en gezonde voeding (lees: biologisch, lokaal, seizoensgebonden, fairtrade...).

Nog in Schaarbeek biedt de gemeente elke middag gratis soep aan voor de kleuters van het gemeenteonderwijs. Daarnaast kunnen ouders een 'gezond-tussendoortje-abonnement' aanschaffen voor 5 euro per maand. Hiermee hebben de kinderen recht op gezonde tussendoortjes om 10 uur en als vieruurtje.

De organisatie van de maaltijden is dus schoolgebonden en van diverse aard.

De voorbije jaren werden in Vlaanderen en in Brussel verschillende inspanningen geleverd om gezonde voeding op school te promoten en om te komen tot een voedingsbeleid op school. De Nederlandstalige scholen in Brussel kunnen voor ondersteuning terecht bij o.a.:

- Het Vlaams Instituut Gezond leven die de methodiek 'Gezonde School' uitdraagt.
- De lokale 'Logo's' (lokaal gezondheidsoverleg) die ondersteuning bieden. Logo Brussel is gehuisvest bij de VGC en werkt binnen de directie Welzijn, Gezondheid en Gezin en biedt op verschillende manieren ondersteuning aan scholen rond gezonde voeding. De rode draad is de voedingsdriehoek, een wetenschappelijk model waarbij een van de 3 uitgangspunten luidt "Eet meer plantaardige dan dierlijke voeding".
- Leefmilieu Brussel promoot met haar *Good Food-strategie* gezonde en duurzame voeding, maar gaat ook over de strijd tegen voedselverspilling en voor afvalvermindering, het aanbieden van duurzame, lokale en seizoensgebonden producten, enzovoort. De acties en informatie zijn gericht naar zowel de individuele Brusselaars als naar organisaties en bedrijven. Schoolkantines kunnen aanspraak maken op het *Good Food Kantinelabel*, maar aangezien de meeste Nederlandstalige scholen in Brussel geen eigen kantine hebben, kunnen ze dit label ook niet aanvragen.

De informatie over welke Nederlandstalige scholen een gewestelijk *Good Foodlabel* hebben en of er scholen zijn die bijscholingen kregen of acties ondernamen uit de *Good Foodstrategie* werd gevraagd aan Leefmilieu Brussel, maar de Administratie kreeg nog geen antwoord. Ik zal niet nalaten u dit te bezorgen van zodra we het hebben ontvangen.

Mevrouw Lotte Stoops (Groen): Dank u wel dat u een extra bevraging hebt georganiseerd.

Doordat alle inrichtende machten anders zijn georganiseerd, is er geen algemeen plan merkbaar.

Ik heb ook de indruk dat de transitie werd ingezet. Daarom vond ik interessant te horen hoe Brussel het doet. Het is jammer dat de cijfers niet zijn opgesplitst.

Iedereen heeft er baat bij om hier nog meer aandacht aan te besteden.

Alle scholen kunnen een aanvraag doen om door de Brusselse Keukens geholpen te worden. Het is een hele open structuur.

De GO!-scholen doen voornamelijk een beroep op Agape. Werken de overige 71 % van de scholen ook met Agape? Hoe zit dat juist?

Ik heb veel antwoorden gekregen om ermee verder te gaan.

- *Het incident is gesloten.*

7. Regeling van de werkzaamheden

De regeling van de werkzaamheden wordt uitgesteld naar de volgende vergadering.

Bijlage 1 - opgegeven tekort leerkrachten (VTE) september 2023

81% respons	openstaande betrekkingen	afwezigheden >14 dagen	
VTE	tot.	tot.	totaal
BaO	140	90,8	230,8
SO	54,1	32,55	86,6
BuBaO	9,25	7	16,25
BuSO	12,8	5,9	18,7
totaal	216,1	136,2	352,3

Bijlage 2 - aantal leerlingen per 1 VTE leerkracht (Dpt. Onderwijs)

aantal lln / VTE leerkracht	2016- 2017	2017- 2018	2018- 2019	2019- 2020	2020- 2021	2021- 2022	2022- 2023
leerlingenaantal	46.002	47.018	48.501	49.950	51.347	52.169	52.824
leerkrachten (VTE)	4.570	4.640	4.844	5.041	5.185	5.070	5.102
leerlingen per 1 VTE	10,1	10,1	10,0	9,9	9,9	10,3	10,4

(2022-2023 : voorlopige
cijfers)

Bijlage 3 - evolutie Brusselaars in het leerkrachtenkorps (Dpt. Onderwijs) - periode 2016-2017 tot en met 2022-2023

Hoofdstructuur	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022*
Buitengewoon							
Kleuteronderwijs	0,0%	0,8%	0,1%	5,6%	3,8%	0,5%	2,3%
Buitengewoon Lager							
Onderwijs	4,5%	4,6%	6,5%	8,4%	7,9%	6,5%	6,6%
Buitengewoon Secundair							
Onderwijs	4,9%	5,2%	6,2%	6,6%	6,5%	6,6%	6,7%
Gewoon Kleuteronderwijs	4,0%	4,9%	5,4%	5,7%	6,0%	7,7%	7,6%
Gewoon Lager Onderwijs	8,2%	8,4%	9,3%	9,8%	9,8%	10,8%	11,7%
Gewoon Secundair							
Onderwijs	12,8%	12,5%	13,0%	13,8%	13,5%	14,9%	16,2%
Totaal	8,8%	8,9%	9,5%	10,2%	10,2%	11,4%	12,3%

*2022 op basis van voorlopige cijfers.

Bijlage 4 - evolutie zij-instromers in het onderwijs (Dpt. Onderwijs)

	2019- 2020	2020- 2021	2021- 2022	2022- 2023
Zij-instomers in het BHG	268	302	412	412

Bijlage 5 - gepubliceerde cijfers (dataloop) van de inschrijvingen in het studiegebied onderwijs BHG

inschrijvingen in het studiegebied onderwijs BHG		2016- 2017	2017- 2018	2018- 2019	2019- 2020	2020- 2021	2021- 2022	2022- 2023
Brussel	HO	1.332	1.265	1.188	1.499	1.469	1.398	1.237
	CVO	497	514	432				

Bijlage 6 - evolutie inschrijvingen lerarenopleiding Brusselse hogescholen en universiteiten (bevraging)

inschrijvingen NL lerarenopleidingen in BHG	2022- 2023	2023- 2024*
educatieve bachelors KO	216	228
educatieve bachelors LO	246	297
educatieve bachelors en graduatens SO	536	590
educatieve masters	239	235
Totaal	1237	1350

(* voorlopige cijfers inschrijvingen op 18 september 2023)

Bijlage 7 - 8 goedgekeurde pilootprojecten Vlaamse overheid

- 1) '4-daagse schoolweek'
Herorganisatie van de schooltijd, zoals vermeld.

5 basisscholen nemen deel
- 2) 'Zorg voor minder (plan)last en verhoging van de onderwijskwaliteit'
Andere profielen met een bachelor- of masterdiploma aantrekken.

21 basisscholen nemen deel
- 3) 'Leerkrachten aantrekken en behouden d.m.v. een doeltreffend personeelsbeleid en de loopbaan aantrekkelijker maken door bijsturingen in de schoolorganisatie'
Vacatures breder openstellen, ook voor minder typische profielen, die kunnen rekenen op een vormingstraject op maat. Bijsturing schoolorganisatie

13 basisscholen nemen deel
- 4) 'Welkom instromer!'
Studenten uit de lerarenopleidingen inschakelen als leerkracht. Vacante uren beschikbaar stellen aan kandidaten.

27 basisscholen nemen deel
- 5) 'Maximale kwaliteit en specialiteit voor buitengewone leerlingen'
Ruimere mogelijkheden om een LIO-opleiding te volgen. Andere invulling van de levensbeschouwelijke vakken, zoals in de vorm van cultuurbeschouwing.

2 basisscholen buitengewoon onderwijs nemen deel
- 6) 'De loopbaan van leerkrachten aantrekkelijker maken door bijsturingen in de schoolorganisatie en (nieuwe) leerkrachten aantrekken en behouden d.m.v. een doeltreffende personeelsbeleid'
Vacatures breder openstellen, ook voor minder typische profielen, die kunnen rekenen op een vormingstraject op maat. Bijsturing schoolorganisatie.

1 secundaire school neemt deel
- 7) 'Grenzeloos denken, samen doen'
Andere invulling van de 2 uur levensbeschouwelijke vakken.

6 secundaire scholen nemen deel
- 8) 'Kwaliteit en flexibiliteit voor buitengewone leerlingen' : verbetering van de toegang tot (Leraar In Opleiding) LIO-opleiding :
Elk personeelslid, bijvoorbeeld ook paramedici of opvoeders, toegang geven tot de LIO-opleiding, om de leerlingen buitengewoon onderwijs meer kwaliteit en flexibiliteit te bieden.

2 secundaire scholen buitengewoon onderwijs nemen deel